

Rozmarné léto – VLADISLAV VANČURA (*1891 †1942)

<u>Téma a motiv:</u>	Konfrontace všedního života ospalých Krokových Varů s neočekávaným estetickým prožitkem; léto, láska, přátelé, počasí, kouzla
<u>Časoprostor:</u>	malé město Krokovy Vary na řece Orši během 3 letních (deštivých) dnů
<u>Kompoziční výstavba:</u>	chronologický děj; krátké kapitoly s nadpisy
<u>Literární druh a žánr:</u>	druh: epika žánr: humoristická novela forma: próza
<u>Vypravěč:</u>	er-forma (objektivní)
<u>Postavy:</u>	mistr Antonín Důra - starší muž, majitel venkovní plovárny v lázeňském městečku, záletník, stará se o své tělo, lidské tělo je pro něj nejdůležitější, svoji ženu už ani nemá rád Kateřina Důrová - nepřitažlivá žena, manželka Antonína, není šťastná v manželství, rázná Kanovník Roch - největší mravokárce, ale sám je okouzlen Annou major Hugo – přítel Antonína, vášnivý rybář, také podlehně Anně Arnoštek – potulný kouzelník, cestuje po světě, polykač ohně, akrobat Anna – mladá krásná dívka, nejspíše partnerka Arnoštka, pomáhá Arnoškovi při vystoupeních – vybírá peníze
<u>Vyprávěcí způsoby:</u>	er forma přímá řeč – opomíjí uvozovky
<u>Typy promluv:</u>	pásmo vypravěče (<i>dozpívav, znamenaje</i>), dialogy
<u>Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku:</u>	Jazyk je spisovný, složitý, archaismy (<i>řkouc, sňala, hoře, protimluva, vizte</i>), plný přechodníkových vazeb (<i>dozpívav</i>) a dlouhých souvětí. Chybí zde uvozovky , někdy i dvojtečky, čárky, otazníky u přímé řeči; poetismy = básnická přirovnání
<u>Tropy a figury a jejich funkce ve výňatku:</u>	metafory: <i>myšlenky se vystřídaly v sledu míšených karet</i> perifráze: <i>s prstem, jenž hryže omletý řádek</i> inverze: <i>jenž maje jazykem ven vyplazen</i> epiteton: <i>sloupec téměř neúplatný sotva se pohnul</i> řečnické otázky
<u>Kontext autorovy tvorby:</u>	knihu napsal v roce 1926 na začátku své tvorby, patří k drobnější próze, kterou Vančura napsal 1. pol. 20.stol. = česká meziválečná próza, imaginativní próza

O autorovi:

- český spisovatel, dramatik, filmový režisér
- původním povoláním lékař
- dětství prožil na venkově → láska k přírodě a koním
- studia práv, poté medicíny
- **členem a prvním předsedou literárního hnutí Devětsil**
  - Devětsil byl český levicový umělecký svaz, který působil v letech 1920-1930
  - 5. října 1920 v Praze vznikl Umělecký svaz Devětsil, založený skupinou socialisticky orientovaných výtvarníků a literátů, kteří se poznali v pražském školním prostředí. Prvními členy byli Artuš Černík, Josef Frič, Josef Havlíček, Adolf Hoffmeister, či Vladislav Vančura, Karel Vaněk, Karel Veselík a Alois Wachsman
  - Postupem času odcházeli z Devětsilu mnozí členové, architekti, filmoví a divadelní umělci, hudebníci, a nakonec i zakládající umělci.
- V roce 1929, poté co Jaroslav Seifert a Vančura spolupodepsal s dalšími spisovateli Manifest sedmi byl Seifert na návrh Julia Fučíka z Devětsilu vyloučen.
- **Osvobozené divadlo:**
  - Osvobozené divadlo byla pražská avantgardní divadelní scéna založená jako divadelní sekce Devětsilu v závěru roku 1925 a oficiálně vystupující od února roku 1926
  - Jeho počátečním cílem byla kritika společnosti, divadlo bylo silně levicově orientováno
- r. 1929 odešel z komunistické strany
- za okupace **vedoucí spisovatelské sekce Výbor inteligence** → ilegální odbojová organizace
- v květnu 1942 zatčen a poté zastřelen v Kobylisích
- v roce **1946 jmenován in memoriam národním umělcem**

Dílo:

- *Pekař Jan Marhoul* – román o osudech dobrotivého pekaře, který dává na dluh, až zkrachuje
- *Markéta Lazarová* - historický román z období středověku
- *Konec starých časů* - román, jež se odehrává po 1.světové válce

Literární / obecně kulturní kontext:

Jedná se o spisovatele poetismu působící v meziválečném období

POETISMUS

- jediný avantgardní mezinárodně uznávaný umělecký směr českého původu
    - **vytvořen r. 1924, skončil po r. 1930, kdy autoři přešli k surrealismu**
    - ovlivnění tvorbou G. Apollinaira
    - **inspirace dadaismem** = umění bavit se a žít
    - tvůrčí metodou je hra, řada volných asociací
    - rozpustilost, parodie, zlehčování
    - **exotické motivy, cestování, lidová zábava** (cirkus, pouť), velkoměsto
    - **asonance** = shoda samohlásek na konci veršů, bez ohledu na souhlásky
    - snaha být zcela apolitický
- „umění života, je uměním žít a užívat“

Autoři poetismu:

Karel Teige (stať *Poetismus*), **Vítězslav Nezval** (stať *Papoušek na motocyklu*)

Imaginativní (básnický) proud

- záliba ve starších českých slovních tvarech (čeština humanistická, čeština 19. století)
- kombinace archaismů, knižních slov, jadrných slov, obrátů lidového jazyka
- šroubovitě větné konstrukce
- **výrazná role vypravěče**, který se čtenářem komunikuje, oslovuje ho
- často postavy, které si naplno užívají života – přímočaré, přímé

Autoři imaginativní prózy:

- zástupci jsou Karel Schulz a Karel Konrád, ale pouze částí své tvorby
- **jediným ryším představitelem tohoto proudu je právě Vladislav Vančura**

Autoři, kteří tvořili v meziválečné době:

Německy psaná literatura u nás: **Franz Kafka** (Proces, Proměna, Zámek)

Vladislav Vančura (Rozmarné léto, Markéta Lazarová, Konec starých časů) - avantgardní proud,

Ivan Olbracht = levicově orientovaný (Nikola Šuhaj, loupežník, Žalář nejtemnější) - levicově orientovaný

Jaroslav Hašek = legionáři (Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války)

Jaroslav Havlíček (Petrolejobé lamy, Neviditelný) = psychologická próza

Jiří Voskovec, Jan Werich (Golem, West Pocket revue) - Osvobozené divadlo

Imaginativní próza: V. Vančura = básnická próza

Obsah:

Příběh se odehrává v lázeňském městečku Krokovy Vary během tří deštivých červnových dní.

Ústředními postavami je trojice mužů - plavčík Antonín Důra, který provozuje říční lázně na březích Orše, kanovník Roch, sečtělý učenec, a major Hugo.

Přátelé tráví nepovedené léto a většinu svého času obšírnými a malichernými debatami. Antonín Důra je ale kvůli mizernému počasí ve špatném rozmaru, lidé se nechodí koupat a plavčík je ve finanční tísní. Jeho náladu mu nikterak nezlepšuje jeho žena Kateřina - obtloustlá a ošklivá ženština, která je téměř vždy kyselá. Vzruch do ospalého městečka vnese až kouzelník Arnoštek se svou schovankou Annou. Uspořádají několik kouzelnických představení a celé město se jim obdivuje. Antonín, kanovník i major se zblázní do krásné Anny, která je ale přitažlivá stejně jako vypočítavá, a pouze si se všemi třemi muži hraje. Postupně každý z nich s ní stráví noc. Kateřina manželovu nevěru ale odhalí a uteče za Arnoškem, se kterým se rozhodne žít v jeho maringotce. Důra si z toho pranic nedělá, naopak je rád, že se manželky zbavil. Při posledním představení ale Arnoštek spadne při akrobatickém vystoupení z provazu a pochroumá si záda. Anna, když vidí, kolik lidí se sešlo, uspořádá představení místo něj a promenáduje se před obecnstvem pouze v krátkých šatičkách. V tu chvíli Kateřina prohlédne, znechutí se jí nestydatý život komediantů a odchází zpátky ke svému manželovi.

Nakonec se všechno vrátí do starých kolejí - Arnoštek s Annou odjíždějí, Antonín se opět věnuje své nejmilejší činnosti, tělesným cvičením, kanovník Roch se znovu zahloubá do svých učených knih a major Hugo pokračuje se svou topornou důstojností ve vzpomínání na svou zašlou slávu.